

CPE

Clasele 9-12

CARTEA PENTRU ELEVI

Mateiu I. Caragiale

CRAII DE

CURTEA-VECHE

Cuvânt-înainte și note de
Nicolae Manolescu

CARTEA ROMÂNEASCĂ

Cuprins

Cuvânt-înainte de Nicolae Manolescu	7
Mateiu I. Caragiale – extras din <i>Istoria literaturii române</i> pe înțelesul celor care citesc, de Nicolae Manolescu	9
Întâmpinarea crailor	17
Cele trei hagialâcuri.....	33
Spovedanii.....	56
Asfințitul crailor.....	84
Remember	116

MATEIU I. CARAGIALE

(25 martie 1885 - 17 ianuarie 1936)

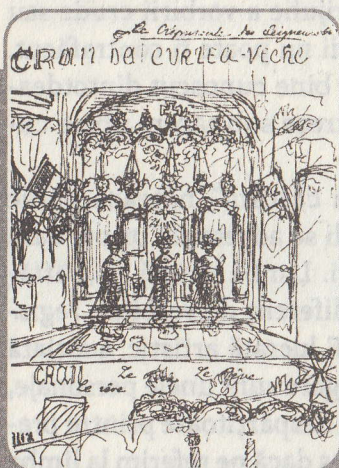

Cine n-ar recunoaște pecetea stilistică a lui Mateiu I. Caragiale chiar de la prima pagină a **Crailor de Curtea-Veche**? Mai dificil este însă s-o definim. Tudor Vianu se află la originea opiniei celei mai răspândite: ar fi vorba de un maniheism al vocabularului care ar corespunde unui maniheism moral. Însă lucrul izbitor este că nu există două registre stilistice, ci o stilizare grijulie a vorbirii crude sau argotice. Acolo unde argoul străzii nu poate fi contrafăcut, naratorul recurge la un procedeu bine cunoscut dintotdeauna prozatorilor, și anume de a trece sub tăcere unele cuvinte sau expresii.

„Pirgu însuși rămase cu gura căscată”, notează pudic Naratorul, când Pena Corcodușa li se adresează prima oară celor cărora le dă numele de Crai. Limba străzii se „căftănește” în roman. Ea aparține, indiferent de vorbitor, registrului nobil, „înalt”, de expresie. E lucrată artistic, subțiată sau îngroșată atât cât trebuie. Vulgare sunt unele personaje, niciodată limba lor. A trage o linie despărțitoare printre pretinsa ignoranță a lui Pirgu, mai ales dacă ne referim la limba lui, și educația subțire a lui Pantazi și Pașadia e tot așa de

greșit cu a considera că romanul e scris în dublu registru stilistic. Pirgu e la fel de cultivat ca tovarășii lui, doar că el afectează deliberat ignoranța și grosolănia. Felul lui de a vorbi reprezintă o minune de stăpânire a limbii. Temeneaua ironică pe care i-o face Naratorului, ca mai tânăr și neexperimentat, este o capodoperă de limbaj proverbial bucureștean, asemenea aceluia moldovenesc al lui Creangă, în care expresia argotică, plină ochi de subînțelesuri triviale, capătă o distincție aristocratică. Pasajul se cuvine citat integral pentru ambigua lui splendoare:

La mai mare, solzoșia ta, al nostru ești. Umbli să-ți lași lapții cu folos. Bre, cum te mai înfingeai în undiță la Masinca, o luași pe coarda razachie, cu sacâz dulce, ușor. Ce pramatie; faci pe cocoșu, cotoi mare dumneata. Ei, dar ai de învățat încă multe, ești junic; ca să le fii pe plac maimuțelor trebuie să fii porc, și cu șoriciul gros. Și mai ales nu târnosi mangalul că te usuci; de ți-a mirosit cumva a pagubă, împinge măgarul mai departe; știi vorba: malac să fie, că broaște... Dacă vezi însă că ridică coada nu te pierde, ia-o înainte oblu, berbecește, că până la iarnă te văz crap îmblănit.

Ilustrația autorului pentru cartea *Craii de Curtea-Vechă*

Libris

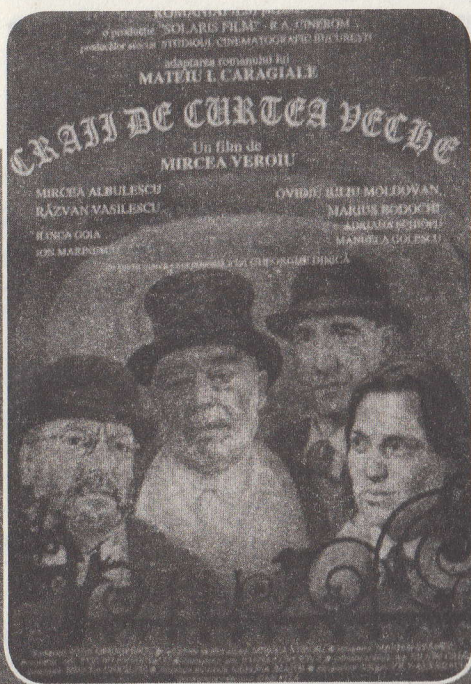
Opoziția care prinde să se înfiripeze între personaje e, în fond, una între realitate și imaginație. „Da, e o istorie veche”, afirmă Pantazi din capul locului. E, mai întâi, o *istorie*, o întâmplare petrecută demult, care nu poate fi legată decât de viața unor eroi ieșiți din comun. Nu se poate o mai clară separație între domeniul *povestirii*, al cărui stăpân e Pantazi, și domeniul *vorbirii*, aflat în posesia lui Pirgu. Aici se află pragul stilistic esențial pentru înțelegerea lui Mateiu I. Caragiale. Pantazi este un evocator neîntrecut, limba lui e arhaică, tonul, grav și ceremonios. Pirgu are darul caricaturii verbale, e spurcat la gură, dar capabil de cea mai perfectă politețe. El are nevoie să se afle în mijlocul unei societăți receptive ca să se poată desfășura, e un spirit ludic și parodic. Pantazi e un solitar, căruia unica prezență a Naratorului îi este de ajuns.

Pantazi și Pașadia construiesc istorice sau mitologice castele pe nisip, pe care Pirgu le zeflemisește ca să poată recomanda, la schimb, castelul lui real și cu adresă precisă, casa-tripou a „adevăraților Arnoteni”.

Cine sunt Craii și câți sunt ei? Iată o întrebare care i-a pus pe numeroșii comentatori ai romanului pe poziții divergente. Nu e cazul aici să reluăm polemica. E destul să spunem că, în vreme ce Călinescu s-a mulțumit cu doi Crai, Pașadia și Pantazi, alții au numărat până la trei (cei doi plus Pirgu) sau chiar până la patru (cei trei plus Naratorul). Cum Pena Corcodușa îi botează și îi ocărăște pe toți patru, când îi întâlnește în vecinătatea Curții-Vechi, răspunsul ar trebui să fie evident. N-avem niciun motiv să bănuim că nașa Crailor i-ar fi avut în vedere doar pe unii dintre ei. Întrebarea privește mai degrabă numele dat de Pena Corcodușa celor patru. De ce Craii de Curtea-Vechi? Ipotezele sunt, și în acest caz, mai multe. Cea mai probabilă este aceea că Mateiu I. Caragiale citise despre „Craidonii de Curte Veche” în romanul **Vlăsia sau ciocoi noi** al lui Gr.H. Grădă, apărut în 1887.

Ar mai fi de remarcat, în fine, că romanul lui Mateiu I. Caragiale a stârnit controverse la fel de numeroase privitoare la formula lui. Prejudecata realismului ca unică specie de roman n-a dispărut decât după ieșirea din scenă a

generației de critici interbelici și a celor câțiva fideli ai lor din generația următoare. O anchetă printre scriitorii tineri din 1990 situa **Craii** pe primul loc între romanele românești ale secolului XX. Dovadă că natura prozei nu mai constituia o problemă pentru critică. Paradoxal este că prejudecata cu pricina s-a construit pe o bună cunoaștere a lecturilor și a gusturilor fiului mai mare al lui I.L. Caragiale. Mateiu era un snob și un dandy, pornit contra tatălui care îi batjocorea fumurile aristocratice de câte ori prindea ocazia. Fiul își crease în imaginație o ascendență nobilă. Devenise propriul său personaj, după cum ne dăm seama citindu-i scrisorile către prietenul său N.A. Boicescu sau nuvela **Remember**. Modelul lui de proză nu era acela realist, lucru iarăși remarcat de toți criticii, ci acela francez din jurul lui 1900, al „decadenților”, cum ar fi Huysmans, Villiers de L'Isle Adam sau Barbey d'Aurevilly, ostili romanului unor Flaubert sau Zola, pe care îi acuzau că preferă insolitului imaginației cotidianul sordid

Afișul filmului
*Craii de Curtea-
Veche*, în regia lui
Mircea Veroiu,
1995

și că scriu într-un stil plat și fără artă. Mateiu I. Caragiale adoră, el, estetismul „decadenților” și își trage la șapirograf personajele după Axel al lui Villiers sau după Des Esseintes al lui Huysmans. O explicație pentru preferințele lui, oarecum în contrast cu epoca în care scrie **Craii** și care n-a putut scăpa criticilor, constă în ostilitatea față de literatura și comportamentul patern, care îi ofensau veleitățile literare și modul de viață pe care și-l alesese. Naratorul îi face în roman un portret lui Pirgu („lipsă de carte și de ideal înalt”, „amănunțită cunoaștere a lumii de mardeiași, de codoși și de șmecheri, de teleleici, de târfe și de țate, a năravului și a felului lor de a vorbi”), sub care se ascunde, ca într-un palimpsest, Ion Luca, așa cum îl vedea Mateiu. Puțini scriitori au avut parte de fanii lui Mateiu I. Caragiale. Relativ redusă lui operă (în afara romanului, o nuvelă de tinerețe și o alta târzie, și un volum de poezii, nu lipsite de interes, cu tot arghezianismul bătător la ochi) a dat naștere unor adevărate bătălii între criticii din trei generații. Ele au privit cele mai neînsemnate laturi ale prozelor mateine. Niciun acord durabil n-a putut fi vreodată încheiat. Dacă omologarea **Crailor** ca roman nu pare să mai comporte discuții, rămân deschise alte fronturi, cum ar fi acela dacă nuvela **Sub pecetea tainei** e terminată sau nu. Convins că nu, Radu Albala, un matein fanatic, a compus el însuși un final. Convins că da, eu am schițat demonstrația de rigoare, dar, s-ar zice, n-am convins pe nimeni. Originala operă a lui Mateiu I. Caragiale continuă să nu poată fi despărțită de critica ei, care o însoțește în posteritate ca o umbră.

Nicolae Manolescu – *Istoria literaturii române pe înțelesul celor care citesc*, Editura Paralela 45, 2014

CRAII DE
CURTEA-VECHE

Întâmpinarea crailor

„...au tapis-franc nous étions réunis”¹

L. Protat

Cu toate că, în ajun chiar, îmi făgăduisem cu jurământ să mă întorc devreme acasă, tocmai atunci mă întorsesem mai târziu: a doua zi spre amiază.

Noaptea mă apuca în așternut. Pierdusem răbojul timpului. Aș fi dormit înainte, dus, fără zgomotoasa sosire a unei scrisori pentru cari trebuia neapărat să iscălesc de primire. Trezit din somn sunt mahmur, ursuz, ciufut. Nu iscălii. Mormăii numai să fiu lăsat în pace.

Ațipii iarăși, dar pentru scurtă vreme. Sărăcia de epistolă se înființa din nou, însoțită de cruda lumină a unei lămpi. Mișelul de poștaș găsisese de cuviință să mă iscălească cu mâna lui. Nu-i fusei recunoscător.

Urăsc scrisorile. Nu știu să fi primit de când sunt decât una, de la bunul meu amic Uhry, cari să-mi fi adus o veste fericită. Am groază de scrisori. Pe atunci le ardeam fără să le deschid.

Asta era soarta ce o aștepta și pe noua sosită. Cunoscând scrisul, ghicisem cuprinsul. Știam pe de rost nesărata plachie de sfaturi și de dojana ce mi se slujea de-acasă cam la fiecare început de lună; sfaturi să purced cu bărbăție pe calea muncii, dojana că nu mă mai înduplecam să purced odată. Și, în coadă, nelipsita urare ca Dumnezeu să mă aibă în sfânta Sa pază.

¹ „...ne strânsesem la cârciumă.”

Amin! În halul însă în cari mă găseam mi-ar fi fost peste putință să pornesc pe orice fel de cale. Nici în pat nu mă puteam mișca. Deșurubat de la încheieturi, cu șalele frânte, mi se părea că ajunseseam în stare de piftie. În mintea mea aburită miji frica să nu mă fi lovit damblaua.

Nu, dar în sfârșit mă răzbise. De o lună, pe tăcute și nerăsuflăte, cu nădejde și temeii, o dusesem într-o băătură, un crailăc, un joc. În anii din urmă, fusesem greu încercat de împrejurări; mica mea luntre o bătuseră valuri mari. Mă apărasem prost și, scârbit de toate peste măsură, năzuisem să aflu într-o viață de stricăciune uitarea.

O luasem numai cam repede și mă vedeam în curând silit să depun armele. Mă lăsau puterile. În acea seară, eram în așa hal de sfârșeală că n-aș fi crezut să mă pot scula nici să fi luat casa foc. Dar deodată mă pomenii cu mine în mijlocul odăii, în picioare, uitându-mă speriat la ceasornic. Mi-adusesem aminte că eram poftit la masă de Pantazi.

Ce noroc că mă deșteptase; mare noroc! Privii acum cu recunoștință scrisoarea părintească; fără ea scăpam întâlnirea cu cel mai scump prieten.

Mă îmbrăcai și ieșii. Era spre căderea iernii, o vreme de lacrimi. Deși nu plouase, tot era ud; jgheaburile plâneau, ramurile copacilor desfrunziți picurau, pe tulpine și pe grilaje se prelingeau, ca o sudoare rece, stropi groși. Țsta e timpul cari îndeamnă cel mai mult la băătură; rarii trecători ce se prefirau prin ceață erau mai toți afumați.

Un lungan, coborând prispa unei cârciumi, căzu grămadă și nu se mai sculă.

Întorsei capul dezgustat. Birtul ales pentru acea seară fiind tocmai în Covaci, luai o birjă, lucru cuminte, deoarece, la sosirea mea, ceilalți mosafiri erau la a doua țuică, iar oaspetele la a treia. Mă arătai mirat că se înființaseră cu toții așa devreme; Pantazi însă mă lămuri că el venise de-a dreptul de-acasă, iar Pașadia cu Pirlu de-a dreptul și ei de la „club”, vremea fiind prea urâtă ca să mai zăbovească la aperitive.

Pantazi porunci încă un rând de țuici. Dar voia bună ce ne urarăm, ciocnind, lipsea cu totul. Mă temui să nu adorm

iar. În sala unde grosolana petrecere negustorească pornise să se înfierbânte — era într-o sâmbătă —, masa noastră avea aerul unui ospăț de înmormântare.

Borșul cu smântână și ardei verde fu sorbit în tăcere. Nici unul din meseni nu ridica ochii din taler. Pirgu, îndeosebi, părea frământat de o mâhnire neagră. Aș fi deschis eu vorba dacă lăutarii n-ar fi început un vals cari era una din slăbiciunile lui Pantazi, un vals domol, voluptos și trist, aproape funebru. În legănarea lui molatecă pâlpaia, nostalgică și sumbră fără sfârșit, o patimă așa sfâșietoare că însași plăcerea de a-l asculta era amestecată cu suferință. De îndată ce coardele încăluzate porniseră să îngâne amara destăinuire, sub vraja adâncă a melodiei, întreaga sală amuțise. Tot mai învăluită, mai joasă, mai înceată, mărturisind duioșii și dezamăgiri, rătăcirii și chinuri, remușcări și căințe, cântarea, înecată de dor, se îndepărta, se stingea, suspinând până la capăt, pierdută, o prea târzie și zadarnică chemare.

Pantazi își șterse ochii umezi.

— Ah! zise Pirgu lui Pașadia, făcându-și privirea galeșă și glasul dulceag, ah! cu valsul ăsta țin să te duc la lăcașul cel din urmă, cât mai curând; cred că n-ai să mă faci s-aștept mult încă această sărbătoare a tinerețelor mele. Ce frumos are să fie, ce frumos! Și eu beat, cu nenea Pantazi, voi stoarce întristatei adunări lacrimi fierbinți luându-mi, în cuvinte mișcătoare, rămas-bun de la în veci neuitatul meu prieten.

Pașadia nu zise nimic.

— Da, urmă Pirgu, leșinându-și și mai mult glasul și privirea, are să fie atât de frumos! Eu am să-ți duc căvălăriile pe pernă. Și, la șapte ani, la parastasul cel mare, când au să te dezgroape, rămășag pun că au să te găsească tot dichisit, tot scorțos, tot fercheș, fără un fir de păr alb, murat în argint-viu și în spirt ca un gogoșar în sare și în oțet.

Dar Pașadia nu-l asculta, se gândea aiurea. Scăpa de data asta Pirgu și mi-era necaz, deoarece n-aveam ochi să-l văd.

Rămânând de tânăr singur în București, de capul meu, mă ferisem să intru-n cârd cu oricine, așa că din restrânsul cerc al cunoștințelor mele, alese toate pe sprânceană, Gorică

Pirgu n-ar fi făcut niciodată parte dacă n-ar fi fost tovarășul nedespărțit al lui Pașadia, de cari aveam o evlavie nemărginită.

Pașadia era un luceafăr. Un joc al întâmplării îl înzestraseră cu una din alcătuirile cele mai desăvârșite ce poate avea creierul omenesc. Am cunoscut de aproape o bună parte din aceia ce sunt socotiți ca faime ale țării; la foarte puțini însă dintr-înșii am văzut laolaltă și așa minunat cumpănite atâtea înalte însușiri ca la acest nedreptățit ce, de voie, din viață, se hărăzise singur uitării. Și nu știu un al doilea cari să fi stârnit împotriva-i atâtea oarbe dușmăanii.

Auzisem că aceasta și-o datora în parte înfățișării. Ce frumos cap avea totuși! Într-însul ațipea ceva neliniștitor, atâta patimă înfrânată, atâta trufie aprigă și haină învrăjbire se destăinuiau în trăsăturile feței sale veștede, în cuta sastisită a buzelor, în puterea nărilor, în acea privire tulbure între pleoapele grele. Iar din ce spunea, cu un glas tărăgănat și surd, se desprindea, cu amărăciune, o adâncă silă.

Viața lui, din istoria căreia i se întâmpla rar să dezvăluie ceva, fusese o crâncenă luptă începută de timpuriu. Ieșit din oameni cu vază și stare, fusese oropsit de la naștere, crescut pe mâini străine, surghiunit apoi în străinătate la învățătură. Întors în țară, se văzuse jefuit de ai săi, înlăturat, hărțuit, prigonit și trădat de toată lumea. Ce nu se uneltise împotriva lui? Cu ce strigătoare nedreptate îi fuseseră întâmpinate lucrările, truda de zi și noapte a jertfitei sale tinereți, cum se învoiseră cu toții să-l îngroape sub tăcere! Din grelele încercări de tot soiul prin cari trecuse atâția ani de restriște și cari ar fi doborât un uriaș, această făptură de fier ieșise călită de două ori. Pașadia nu fusese omul resemnării, încrederea în sine și sângele rece nu-l părăsiseră în cele mai negre clipe; statornic în urmărirea țelului, el înfrânsese vitregia împrejurărilor, o întorsese cu dibăcie în folosul său. Ca dânsul nimeni nu știuse să aștepte și să rabde, neclintit el pândise norocul la răspântie, îl înșfăcase și-l siluise ca să-i poată smulge ceea ce, în chip firesc, i s-ar fi cuvenit de la început fără caznă și zbucium. Odată ajuns se întrecuse, luase văzul

tuturilor, îi uluise și-și făcuse, jugănar cumplit, dar cu mânuși, toate mendrele. Calea măririlor i se deschidea largă, netedă, acum însă, că putea năzui la orice, nu mai voi el nimic și se retrase. Presupuneam că la temelia acestei hotărâri ciudate a fost întrucâtva și teama de sine însuși, fiindcă, sub învelișul de gheață din afară, Pașadia ascundea o fire pătimașă, întortocheată, tenebroasă cari, cu toată stăpânirea, se trăda adesea în scăpărări de cinism. Cu veninul ce se îngrămădise în inima sa împietrită, puterea l-ar fi făcut lesne primejdios. Și nici o încredere la el în virtute, în cinste, în bine, nici o milă sau îngăduială pentru slăbiciunile omenești de cari arăta a fi cu totul străin.

Retragerea sa din politică mirase mai puțin totuși decât schimbarea ce se petrecuse în felul său de trai. La vârsta când la alții începe pocăința, el, cari totdeauna slujise de pildă vie de cumpătare, se năpustise deodată la desfrâu. Era aceasta darea pe față a unei vieți ce dusesse și până atunci în întuneric, sau reluarea unor vechi deprinderi de cari râvna de a izbuti îl făcuseră să se dezberă un lung șir de ani? – căci firesc nu era ca o asemenea năpârleală să fi avut loc de azi pe mâine. Cum, nu știu, rar însă mi s-a întâmplat să văd jucător așa frumos, cari așa ahtiat, băutor așa măreț. Dar se putea oare spune că decăzuse? Nicidecum. De o sobră eleganță, plin de demnitate în port și vorbire, el rămăsese apusean și om de lume până în vârful unghiilor. Ca să prezideze o înaltă Adunare sau o Academie, altul nu s-ar fi găsit mai potrivit. Cineva cari nu l-ar fi cunoscut, văzându-l trecând seara, când ieșea, țeapăn și grav, cu trăsura la pas după el, pentru nimic n-ar fi voit să creadă în ce murdărie și josnice locuri mergea acel impunător domn să se înfunde până la ziuă. Pentru mine, priveliștea acelei vieți avea ceva copleșitor, în ea bănuiam că se desfășura o întunecată dramă sufletească a cărei taină rămânea nepătrunsă.

Dacă, încercând a reda întrucâtva trăsăturile acestui nobil chip, am stăruit atât, e pentru că n-am voit că scap prilejul de a-l face să re trăiască înaintea ochilor mei, amintirea lui fiindu-mi scumpă. Deosebit de cutreierătorul culcușurilor de

Res noapte ale destrăbălării bucureștene, în Pașadia, eu am cunoscut un alt om. Dar pe acela îl întâlneam aiurea. La câțiva pași de Podul Mogoșoaiei, într-o uliță singuratică, în umbra unei bătrâne grădini fără flori, se ridica, neprimitoare și posomorâtă, o casă veche. Eram unul din rarii privilegiați ce treceau pragul acelei bogate locuințe unde, până în cel din urmă ungher, se resfrângea, sever, sufletul stăpânului.

Îl găseam în odaia lui de lucru, lăcaș de liniște și de reculegere, în cari nimic nu pătrundea din lumea din afară. În acea încăpere, căptușită cu postav de fața iascăi și înconjurată peste tot de dulapuri ferecate în pereți, cu geamurile perdeluite, câte neuitate ceasuri m-a ținut, pironit în jilt, convorbirea oaspelui. Miezoasă și cuprinzătoare, reținută și măiestrită, fără lăbărțări, razne și prisosuri, ea învăluia în mreje puternice, uimea, răpea, fermeca. Pașadia era deopotrivă meșter pe pană și în tinerețe zugrăvise frumos. Era de necrezut cât citise. Istoria o cunoștea ca nimeni altul, ea desăvârșise la dânsul darul înnăscut de a judeca fără să se înșele oamenii, multora pe atunci în plină înălțare el le-a prevăzut, apropiată, trista prăbușire și nu pot uita cum rostind cuvintele cobitoare ochii îi licăreau sinistri. Pașadia Măgureanu! Am privit ca un har al Proniei simpatia ce dânsul a avut pentru mine și mă mândresc de a fi ciracul acestui mare răzvrătit, atât de stoic, căruia din toate cusururile ce-i găsea lumea, nu mă învoiam a-i recunoaște decât unul singur – acela însă de neiertat: prieteșugul cu Gorică.

Gore Pirgu era o lichea fără seamăn și fără pereche. Nesăratele lui giumbușlucuri de soitar obraznic îi scosese ră faima de băiat deștept, la cari se adăogase – de ce nu se știe – și aceea de băiat bun, deși bun nu era decât de rele. Acest chimiță avea un suflet de hengher și de cioclu. De mic stricat până la măduvă, giolar, rișcar, slujnicar, înhăitat cu toți codoșii și măsluitorii, fusese Veniaminul cafenelei „Cazes” și Cherubinul caselor de întâlnire. Mi-a fost silă să cercetez mai cu de-amănuntul ițele acestei firi uscate și triste cari simțea o atragere bolnavă numai pentru ce e murdar și putred.

Libris

Pirgu avea în sânge dorul vieții de dezvățare țigănească de odinioară de la noi, cu dragostele la mahala, chefurile la mănăstiri, cântecele fără perdea, scârboșeniile și mășcarile. Cu jocul de cărți ce-i slujea de meserie și cu boalele lumești ce-l istoviseră înainte de vreme, acestea erau singurele lucruri de cari știa să vorbească, întocmindu-i tot temeiul hazului cu cari le încânta celor ce-i prețuiau dobitocia. Și totuși pe altcineva nu găsisese ca să și-l facă tovarăș Pașadia cari, de altmintreli, îl desprețuia fățiș, jicnindu-l și umilindu-l fără cruțare de câte ori se ivea prilejul.

— Vezi, te rog, îmi zise el, nu-l lăsa pe vecinul dumitale să se sinucidă; uite-l, înghite cuțitul.

Într-adevăr, plin de zel, Gorică lucra în cega rasol cu cuțitul, tăvălea bucata prin maioneză și, tot cu cuțitul, o băga adânc în gură. Mă făcui că nu văd, nu aud. Pantazi se aplecă să caute ceva sub masă.

— În preceptele sale, urmă Pașadia, buna creștere elementară glăsuiește: nici cuțitul în legume și pește, nici furculița în brânză și nici într-un fel cuțitul în gură. Dar asta de, pentru oameni fini, feciori de boier, nu pentru mitocani, adunătură. Să faci rămătorul să bea apă din fedeleș!

Pentru Pirgu, cari se credea neîntrecut în cunoașterea obiceiurilor lumii înalte, nu se putea înfruntare mai sânge-roasă. Se reculese însă repede și-i răspunse țăntoș lui Pașadia că avea să-l desființeze.

— Să mă slăbești cu mofturi de-astea, se rățoi el, că altfel întorc foaia. Ai îmbătrânit nebun...

Ca să împece lucrurile, Pantazi porunci să se destupe șampania ce, după datina meselor noastre, se sluji în pahare mari. Pirgu nu lăsă să i se toarne decât un deget, peste cari adăogă aproape o litră de apă minerală, niște borviz ușor. Din tuspătru era singurul cari nu ducea la băutură, se putea spune chiar că mai mult se făcea că bea, umflându-se cu sprițuri cu sifon, cu sifon albastru. I se întâmpla rar totuși să nu fie beat de dimineață și când se chirchilea se ținea de tot soiul de pozne, după săvârșirea cărora, nițel obraz să fi avut numai, ar fi trebuit să-i fie rușine să mai dea ochi cu lumea.